

Bruksela, 30 maja 2022 r.
(OR. fr, en)

9374/22

LIMITE

JAI 700
COPEN 204
DROIPEN 66
ENV 465
CODEC 765

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2021/0422(COD)

NOTA

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr poprz. dok.:	9146/22
Nr dok. Kom.:	14459/21 + COR 1 + ADD 1 + ADD 2 REV 1 + ADD 3
Dotyczy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i zastępującej dyrektywę 2008/99/WE – Częściowe podejście ogólne

a) Wstęp

Dnia 15 marca 2021 r. Komisja Europejska przyjęła wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne¹. Po przyjęciu niniejszy tekst zastąpi dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w tej samej sprawie².

¹ COM(2021) 851 final. Dok. 14459/21 + COR 1.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne (Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 28–37).

Celem wniosku dotyczącego dyrektywy jest w szczególności ustanowienie minimalnych norm dotyczących definicji przestępstw poprzez uaktualnienie i znaczne uzupełnienie grupy przestępstw przewidzianych w wyżej wymienionej dyrektywie z 2008 r., a także poprzez zharmonizowanie po raz pierwszy wymiaru kar w tej dziedzinie.

Uzupełnieniem tego elementu dotyczącego przestępstw i kar jest część proceduralna, która obejmuje przepisy dotyczące zabezpieczenia i konfiskaty, przedawnienia, jurysdykcji, ochrony osób, które zgłaszają przestępstwa przeciwko środowisku lub pomagają w dochodzeniu, lub praw zainteresowanej społeczności do udziału w postępowaniu karnym. Dopelnieniem całości, mającym poprawić stosowanie, są artykuły dotyczące przydziału środków finansowych, szkolenia zawodowego, koordynacji między odpowiednimi właściwymi organami w państwach członkowskich, wdrożenia krajowej strategii zwalczania wyżej wymienionych przestępstw oraz opracowania efektywnego narzędzia statystycznego.

Aby podkreślić wyzwania związane z ochroną środowiska poprzez prawo karne, prezydencja zorganizowała w dniach 17–18 maja w Marsylii konferencję z udziałem sędziów, funkcjonariuszy organów ścigania, dyplomatów, praktyków, urzędników służby cywilnej, pracowników naukowych i społeczeństwa obywatelskiego z całej Unii Europejskiej.

W Radzie prezydencja zorganizowała od stycznia 2022 r. dziewięć posiedzeń grup roboczych, w tym trzy w składzie radców ds. WSiSW, które omawiały ten tekst. Prezydencja postanowiła skupić dyskusje na ośmiu z 29 artykułów tekstu, a mianowicie tych, w które definiuje się przestępstw, i tych, które dotyczą ustalania kar.

Podczas ostatnich posiedzeń grup roboczych, po przeprowadzeniu pisemnych konsultacji, okazało się, że kwalifikowana większość państw członkowskich była zdania, że kwestia definicji przestępstw może zostać ustabilizowana, ale państwa członkowskie muszą dokładniej zbadać kwestię ustalania kar.

W związku z tym prezydencja przedkłada ministrom zebranim w Radzie z jednej strony proponowane do przyjęcia częściowe podejście ogólne w zakresie definicji przestępstw, a z drugiej strony pytania dotyczące ustalania sankcji.

b) Ambitne częściowe podejście ogólne

Częściowe podejście ogólne przedłożone ministrom sprawiedliwości obejmuje art. 2 (z wyjątkiem definicji ofiary i zainteresowanej społeczności odnoszących się do przepisów, które nie zostały jeszcze omówione), art. 3 i 4 dyrektywy oraz powiązane motywy (zob. tekst w załączniku).

Obejmują one następujące kwestie:

- warunek bezprawności czynu, to znaczy konieczność wskazania obowiązku lub zakazu istniejącego wcześniej w prawie ochrony środowiska; warunek ten ma zasadnicze znaczenie, ponieważ gwarantuje, że prawo karne w dziedzinie środowiska nie ma charakteru niezależnego od odpowiednich regulacji sektorowych;
- brak systematycznej bezkarności posiadacza upoważnienia lub zezwolenia administracyjnego;
- lepsze zdefiniowanie elementu materialnego każdego przestępstwa, w tym w szczególności:
 - zwrócenie szczególnej uwagi na przestępstwa związane z realizacją niektórych przedsięwzięć, które są bezprawne lub niedozwolone w związku z ich oddziaływaniem na środowisko, lub w dziedzinie recyklingu statków, zanieczyszczeń pochodzących ze statków, ochrony gatunków dzikiej fauny lub flory, a także uwzględnienie regulacji dotyczących inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie;
 - ustanowienie wskazówek, które mają pomóc organom prowadzącym dochodzenie, organom ścigania i sądom w ocenie tego, czy zaistniała szkoda jest znaczna, lub tego, czy dana ilość jest nieznaczna;
 - wskazanie tych przestępstw, które zostają popełnione nie tylko poprzez czyn umyślny, ale również poprzez przynajmniej rażące niedbalstwo.

Dyskusje były intensywne i wymagały bardzo ścisłej koordynacji międzyresortowej ze strony każdej delegacji, w szczególności między ministerstwami sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i środowiska. Debata była wielowątkowa, zwłaszcza ze względu na liczbę, różnorodność i techniczny charakter czynów karalnych.

To częściowe podejście ogólne tworzy solidniejsze i pewniejsze podstawy walki z przestępstwami przeciwko środowisku. W porównaniu z dyrektywą z 2008 r. to częściowe porozumienie umożliwia:

- zwiększenie liczby przestępstw podlegających karze z dziewięciu w dyrektywie z 2008 r. do dwudziestu w uzgodnionym tekście. Rozszerza to zakres ścigania tej przestępczości, co pozwoli na zwiększenie liczby postępowań karnych, jeśli będzie to konieczne;
- uwzględnienie nowych rodzajów szkód środowiskowych, takich jak poważne naruszenia europejskich przepisów dotyczących chemikaliów, bezprawny pobór wody, bezprawny handel drewnem lub bezprawny recykling statków zanieczyszczających środowisko. Stanowi to odpowiedź na obawy często zgłaszane przez specjalistów ds. środowiska i dostosowuje prawodawstwo UE do pojawiających się nowych wyzwań w zakresie ochrony środowiska.
- ściśle i szczegółowe zdefiniowanie czynów karalnych w tekście, bez odnoszenia się do załączników, tak jak w starej dyrektywie z 2008 r. Ułatwi to natychmiastowe zidentyfikowanie takiego zachowania przez praktyków i ułatwi stosowanie przepisów;
- kryminalizacja usiłowania popełnienia niektórych z tych czynów – nowość w stosunku do dyrektywy z 2008 r.;
- przyjęcie przepisów wyjaśniających pojęcia przekrojowe, które mają zasadnicze znaczenie dla egzekwowania prawa przez praktyków, takich jak „znaczne szkody dla środowiska”.

c) Kwestia ustalania sankcji – wciąż omawiana

Prezydencja wzięła pod uwagę życzenie państw członkowskich, by kontynuować debatę na temat ustalania sankcji. Kwestia ta jest trudniejsza niż w przypadku innych instrumentów prawa karnego materialnego, ponieważ do popełnienia przestępstwa konieczne jest tutaj naruszenie określonych przepisów sektorowych. Ważny jest zatem związek między sankcjami karnymi a administracyjnymi.

Ponadto podczas dyskusji skonkretyzowały się dwie kwestie:

- z jednej strony, ponieważ niektóre przestępstwa przeciwko środowisku są często wynikiem przynajmniej poważnego zaniedbania, Komisja Europejska zaproponowała minimalną harmonizację kar pozbawienia wolności dla osób fizycznych w odniesieniu do niektórych przestępstw, które zostały popełnione w wyniku przynajmniej poważnego zaniedbania i spowodowały lub mogą spowodować śmierć lub poważne obrażenia ciała;
- z drugiej strony, ponieważ przestępstwa przeciwko środowisku są często popełniane przez osoby prawne, Komisja Europejska zaproponowała mechanizm, zgodnie z którym kary pieniężne, zarówno o charakterze karnym, jak i innym, mające zastosowanie do takich osób prawnych za umyślne popełnienie przez nie przestępstwa, zostałyby szczegółowo zharmonizowane. Byłoby to pierwsze zastosowanie takiego mechanizmu w europejskim instrumencie prawa karnego materialnego. W przyjętych dotychczas instrumentach harmonizacja ogranicza się do nałożenia na państwa członkowskie obowiązku ustanowienia skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar.

Kwestie te były przedmiotem intensywnych dyskusji. Ponieważ aspekty techniczne i prawne zostały już omówione, prezydencja pragnie zadać ministrom sprawiedliwości dwa pytania natury politycznej dotyczące tej kwestii, aby kontynuować prace na podstawie informacji zebranych na posiedzeniu Rady.

d) Zakończenie

W związku z powyższym Komitet Stałych Przedstawicieli jest proszony o:

1. potwierdzenie częściowego podejścia ogólnego przedłożonego ministrom sprawiedliwości w odniesieniu do art. 2 (z wyjątkiem definicji ofiary i zainteresowanej społeczności odnoszących się do przepisów, które nie zostały jeszcze omówione), art. 3 i 4 dyrektywy oraz powiązanych motywów (zob. tekst w załączniku);
2. zalecenie Radzie, by zatwierdziła to częściowe podejście ogólne;
3. zalecenie Radzie, by odpowiedziała na następujące pytania:
 - a) Czy popierają Państwo minimalną harmonizację kar pozbawienia wolności osób fizycznych w odniesieniu do niektórych przestępstw, które zostały popełnione w wyniku przynajmniej rażącego niedbalstwa i spowodowały lub mogą spowodować śmierć lub poważne obrażenia ciała?
 - b) Czy popierają Państwo harmonizację kar pieniężnych, o charakterze karnym lub innym, za umyślne popełnienie przestępstwa przez osoby prawne? Jeśli tak, czy byłoby Państwo w stanie zaakceptować indeksację kwoty należnej kary pieniężnej o odsetek obrotu tej osoby prawnej?

[Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i zastępująca dyrektywę 2008/99/WE

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 83 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i art. 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Unia zobowiązuje się do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony i poprawy jakości środowiska.

³ Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

- (2) Unia jest w dalszym ciągu zaniepokojona wzrostem liczby przestępstw przeciwko środowisku i ich skutkami, które podważają skuteczność prawodawstwa UE w zakresie ochrony środowiska. Ponadto przestępstwa te w coraz większym stopniu wykraczają poza granice państw członkowskich, w których są popełniane. Takie przestępstwa stanowią zagrożenie dla środowiska i w związku z tym wymagają stosownej i skutecznej reakcji.
- (3) Istniejące systemy sankcji przewidziane w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE⁴ oraz w prawie sektorowym w zakresie ochrony środowiska nie są wystarczające we wszystkich obszarach polityki ochrony środowiska do osiągnięcia zgodności z prawem unijnym w zakresie ochrony środowiska. Przestrzeganie przepisów powinno zostać wzmocnione poprzez dostępność sankcji karnych będących oznaką społecznego potępienia o charakterze jakościowo innym niż w przypadku sankcji administracyjnych.
- (4) Należy poprawić skuteczność prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw przeciwko środowisku, wnoszenia i popierania oskarżeń oraz orzekania w ich sprawie. Należy dokonać zmiany wykazu przestępstw przeciwko środowisku, który określono w dyrektywie 2008/99/WE, oraz dodać dodatkowe kategorie przestępstw na podstawie najpoważniejszych naruszeń unijnego prawa ochrony środowiska. Należy wzmocnić przepisy dotyczące sankcji w celu zwiększenia ich odstraszającego skutku, jak również wzmocnić łańcuch egzekwowania prawa, w którym ma miejsce wykrywanie przestępstw przeciwko środowisku, prowadzenie postępowań przygotowawczych w ich sprawie, wnoszenie i popieranie oskarżeń oraz orzekanie w ich sprawie.
- (5) Państwa członkowskie powinny kryminalizować kategorie przestępstw i bardziej precyzyjnie formułować ich definicje, a także zapewnić harmonizację w zakresie rodzajów i wysokości sankcji.

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne (Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 28).

- (6) Państwa członkowskie powinny wprowadzić do ustawodawstwa krajowego sankcje karne za poważne naruszenia przepisów prawa Unii dotyczących ochrony środowiska. W ramach wspólnej polityki rybołówstwa w prawie Unii przewidziano kompleksowy zestaw przepisów dotyczących kontroli i egzekwowania na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1224/2009 i rozporządzenia (WE) nr 1005/2008⁵ w przypadku poważnych naruszeń, w tym naruszeń powodujących szkody dla środowiska morskiego. W ramach tego systemu państwa członkowskie mają możliwość wyboru między systemami sankcji administracyjnych lub karnych. Zgodnie z komunikatem Komisji w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu⁶ i unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030⁷ niektóre umyślne bezprawne czyny objęte rozporządzeniem (WE) nr 1224/2009 i rozporządzeniem (WE) nr 1005/2008⁸ należy uznać za przestępstwa.]

⁵ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 404/2011 z dnia 8 kwietnia 2011 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1224/2009 ustanawiającego wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa (Dz.U. L 112 z 30.4.2011, s. 1–153).

⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Europejski Zielony Ład, COM(2019) 640 final.

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia”, COM(2020) 380 final.

⁸ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1005/2008 z dnia 29 września 2008 r. ustanawiające wspólnotowy system zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania, zmieniające rozporządzenia (EWG) nr 2847/93, (WE) nr 1936/2001 i (WE) nr 601/2004 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 1093/94 i (WE) nr 1447/1999 (Dz.U. L 286 z 29.10.2008, s. 1–32).

- (7) Aby dany czyn stanowił przestępstwo przeciwko środowisku na mocy niniejszej dyrektywy, powinien on być bezprawny w świetle przepisów Unii, **które mają na celu realizację jednego z celów unijnej polityki w dziedzinie środowiska i które zostały przyjęte w szczególności na podstawie art. 91, 114, 168 lub 192 TFUE**, lub w świetle krajowych przepisów, rozporządzeń administracyjnych lub decyzji nadających skuteczność wspomnianemu prawu Unii. Należy określić czyny stanowiące poszczególne kategorie przestępstw oraz, w stosownych przypadkach, określić próg, który musi zostać osiągnięty, aby kryminalizować dane postępowanie. Takie postępowanie należy uznać za przestępstwo, jeżeli było umyślne, a w niektórych przypadkach również jeżeli było skutkiem **przynajmniej** rażącego niedbalstwa. Niezgodne z prawem postępowanie, które powoduje śmierć lub poważne uszkodzenie ciała, znaczną szkodę lub poważne ryzyko znacznej szkody dla środowiska lub które w inny sposób uznaje się za szczególnie szkodliwe dla środowiska, **powinny również [...]** stanowić przestępstwo, jeżeli było skutkiem **przynajmniej** rażącego niedbalstwa. **Niniejsza dyrektywa nie wymaga wprowadzenia pojęcia przynajmniej rażącego niedbalstwa w odniesieniu do każdego elementu przestępstwa, takiego jak posiadanie, sprzedaż lub oferowanie do sprzedaży, wprowadzanie do obrotu i podobne elementy. W takich sytuacjach państwa członkowskie mogą ograniczyć odpowiedzialność karną do przypadków, w których pojęcie przynajmniej rażącego niedbalstwa odnosi się do niektórych elementów przestępstwa, takich jak status ochrony, nieznaczną ilość lub prawdopodobieństwo spowodowania znacznej szkody.** Państwa członkowskie w dalszym ciągu mają swobodę w przyjmowaniu lub utrzymywaniu bardziej rygorystycznych przepisów prawa karnego w tej dziedzinie. **O ile nie zostały one wyraźnie zdefiniowane w niniejszej dyrektywie, terminy w niej użyte powinny być interpretowane w rozumieniu aktów prawnych mających zastosowanie odpowiednio i w sposób szczególny do określonego zachowania, jeżeli zostały zdefiniowane w tych aktach.** Niniejsza dyrektywa nie powinna skutkować modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i zasad prawnych zapisanych w art. 6 TUE, w tym zasady *nullum crimen, nulla poena sine lege*.

- (8) Dany czyn należy uznać za bezprawny również wtedy, gdy ma miejsce na podstawie upoważnienia wydanego przez właściwy organ w państwie członkowskim, jeżeli takie upoważnienie uzyskano **m.in.** w wyniku oszustwa, korupcji, wymuszenia lub przymusu. **Posiadanie takiego upoważnienia nie wyklucza bowiem odpowiedzialności karnej jego posiadacza, o ile upoważnienie jest bezprawne, a jego posiadacz wiedział o tej bezprawności lub nie mógł o niej nie wiedzieć. Ponadto, w przypadku gdy wymagane jest upoważnienie, okoliczność, że jest ono zgodne z prawem, nie stoi na przeszkodzie postępowaniu karnemu przeciwko posiadaczowi tego upoważnienia, który nie spełnia wszystkich szczególnych obowiązków w nim określonych lub innych istotnych obowiązków prawnych nieobjętych upoważnieniem.**
- (8a) Ponadto podmioty powinny poczynić niezbędne kroki w celu zapewnienia zgodności z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi dotyczącymi ochrony środowiska, mającymi zastosowanie w czasie prowadzenia przez nie odnośnej działalności, w tym poprzez wypełnianie obowiązków określonych w mających zastosowanie przepisach unijnych i krajowych, w ramach procedur regulujących zmiany lub aktualizacje istniejących upoważnień.
- (9) Środowisko powinno być chronione w szerokim znaczeniu, zgodnie z art. 3 ust. 3 TUE i art. 191 TFUE, obejmującym wszystkie zasoby naturalne – powietrze, wodę, glebę, dziką faunę i florę, w tym siedliska – jak również funkcje zapewniane przez zasoby naturalne. **Niektóre przestępstwa w niniejszej dyrektywie wiążą się z progami jakościowymi, które są osiągnięte, jeśli dane zachowanie powoduje śmierć lub poważne uszkodzenie ciała jakiegokolwiek osoby lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, wody lub gleby, lub dla zwierząt lub roślin. Ponieważ takie szkody mogą zaszkodzić różnorodności biologicznej i usługom ekosystemowym, próg jakościowy należy rozumieć w szerokim znaczeniu, w tym, w stosownych przypadkach, jako znaczne szkody dla fauny i flory, siedlisk i funkcji zapewnianych przez zasoby naturalne.**

- (9a) **Wśród przestępstw definiowanych przez niniejszą dyrektywę znajduje się wprowadzanie do obrotu, wbrew zakazowi lub innemu wymogowi mającemu na celu ochronę środowiska, produktu, którego użycie powoduje uwolnienie, emisję lub wprowadzenie do powietrza, gleby lub wody takiej ilości materiałów lub substancji lub promieniowania jonizującego, która powoduje lub może spowodować na większą skalę śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody, lub dla zwierząt lub roślin. W tym kontekście użycie na większą skalę odnosi się do łącznego skutku używania produktu przez kilku użytkowników, niezależnie od ich liczby, o ile przestępstwo powoduje lub może spowodować szkodę dla środowiska lub zdrowia ludzkiego.**
- [(10) Coraz szybsze tempo zmiany klimatu, utraty różnorodności biologicznej i degradacji środowiska, w połączeniu z namacalnymi przykładami niszczących skutków tych zjawisk, doprowadziło do uznania zielonej transformacji za naczelny cel obecnych czasów i kwestię sprawiedliwości międzypokoleniowej. W związku z tym, w przypadku gdy przepisy Unii objęte niniejszą dyrektywą ulegają zmianom, niniejsza dyrektywa powinna także obejmować wszelkie uaktualnione lub zmienione przepisy Unii wchodzące w zakres przestępstw określonych w niniejszej dyrektywie, o ile zobowiązania wynikające z prawa Unii pozostają zasadniczo niezmienione. Jednakże w przypadku gdy w nowych instrumentach prawnych zakazuje się nowego postępowania szkodliwego dla środowiska, niniejszą dyrektywę należy zmienić w celu dodania do kategorii przestępstw również nowych poważnych naruszeń unijnego prawa ochrony środowiska.]

- (11) Należy doprecyzować progi jakościowe i ilościowe stosowane przy określaniu przestępstw przeciwko środowisku poprzez sporządzenie niewyczerpującego wykazu okoliczności, które w **odpowiednich przypadkach** powinny być uwzględniane przy ocenie tych progów przez organy prowadzące postępowania przygotowawcze w sprawie przestępstw, wnoszące i popierające oskarżenia oraz orzekające w ich sprawie. Powinno to sprzyjać spójnemu stosowaniu dyrektywy i skuteczniejszemu zwalczaniu przestępstw przeciwko środowisku, a także zapewniać pewność prawa. Takie progi lub ich stosowanie nie powinny jednak nadmiernie utrudniać prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie przestępstw, wnoszenia i popierania oskarżeń lub orzekania w ich sprawie.
- (11a) **Jeżeli czyn bezprawny przewidziany w niniejszej dyrektywie, popełniony umyślnie, powoduje śmierć jakiejkolwiek osoby, umyślność tego czynu należy interpretować zgodnie z prawem krajowym. W związku z tym do celów niniejszej dyrektywy można ją rozumieć jako zamiar spowodowania śmierci lub może ona obejmować również sytuację, w której sprawca działał lub zaniechał działania, dobrowolnie i z naruszeniem określonego obowiązku, ale bez zamiaru lub godzenia się na śmierć jakiejkolwiek osoby, która mimo wszystko nastąpiła. To samo rozumowanie ma zastosowanie w przypadku, gdy czyn bezprawny przewidziany w niniejszej dyrektywie, popełniony umyślnie, powoduje poważne uszkodzenie ciała jakiejkolwiek osoby.**
- (11b) **W odniesieniu do przestępstw przewidzianych w niniejszej dyrektywie pojęcie przynajmniej rażącego niedbalstwa należy interpretować zgodnie z prawem krajowym.**

- [(12) W postępowaniach karnych oraz procesach sądowych należy odpowiednio uwzględnić udział zorganizowanych grup przestępczych działających w sposób mający negatywny wpływ na środowisko. W postępowaniu karnym należy uwzględniać kwestie korupcji, prania pieniędzy, cyberprzestępczości i przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów oraz – w stosunku do działalności gospodarczej – zamiaru sprawcy dotyczącego maksymalizacji zysków lub oszczędności wydatków, jeżeli mają one miejsce w kontekście przestępstwa przeciwko środowisku. Te formy przestępczości są często wzajemnie powiązane z poważnymi formami przestępstw przeciwko środowisku i dlatego nie należy ich rozpatrywać oddzielnie. W tym względzie szczególnie niepokojące jest to, że niektóre przestępstwa przeciwko środowisku są tolerowane przez właściwe organy administracji lub urzędników wykonujących obowiązki publiczne bądź nawet popełniane przy aktywnym ich wsparciu. W niektórych przypadkach może to nawet przybierać postać korupcji. Przykłady takich zachowań to przymykanie oczu w ramach inspekcji na naruszenia przepisów ochrony środowiska lub przemilczanie takich przypadków, celowe pomijanie inspekcji lub kontroli, na przykład w odniesieniu do tego, czy posiadacz zezwolenia przestrzega jego warunków, uchwały lub głosowania za przyznaniem nielegalnych zezwoleń lub wydawanie sfalszowanych lub nieprawdziwych korzystnych sprawozdań.]
- (13) Podżeganie do przestępstw oraz pomocnictwo w przestępstwach popełnionych umyślnie także powinno podlegać karze. Usiłowanie popełnienia przestępstwa, które powoduje śmierć lub poważne uszkodzenie ciała bądź znaczną szkodę dla środowiska lub może spowodować znaczną szkodę dla środowiska lub jest w inny sposób uznawane za szczególnie szkodliwe, również powinno stanowić przestępstwo, o ile zostało popełnione umyślnie.
- [(14) Sankcje za powyższe przestępstwa powinny być skuteczne, odstraszające i proporcjonalne. W tym celu należy ustalić minimalne poziomy maksymalnego wymiaru kary pozbawienia wolności dla osób fizycznych. Sankcje akcesoryjne często postrzega się jako bardziej skuteczne niż sankcje finansowe, zwłaszcza w przypadku osób prawnych. W związku z tym w postępowaniu karnym powinny być dostępne dodatkowe sankcje lub środki. Powinny one obejmować obowiązek przywrócenia środowiska do stanu poprzedniego, wykluczenie z dostępu do finansowania publicznego, w tym procedur przetargowych, dotacji i koncesji, oraz cofnięcie zezwoleń i upoważnień. Pozostaje to bez uszczerbku dla przysługującej sędziom lub sądom w postępowaniu karnym swobody uznania w zakresie nakładania odpowiednich sankcji w poszczególnych przypadkach.

- (15) Jeżeli w prawie krajowym przewidziano taką możliwość, osoby prawne powinny również ponosić odpowiedzialność karną za przestępstwa przeciwko środowisku zgodnie z niniejszą dyrektywą. Państwa członkowskie, w których w prawie krajowym nie przewidziano odpowiedzialności karnej osób prawnych, powinny zapewnić, aby w ich systemach sankcji administracyjnych przewidziano skuteczne, odstrasżające i proporcjonalne rodzaje i wysokości sankcji, jak określono w niniejszej dyrektywie, tak aby osiągnąć jej cele. Należy uwzględnić sytuację finansową osób prawnych, aby zapewnić odstrasżający charakter nałożonej sankcji.
- (16) Dalsze zbliżenie i skuteczność wysokości sankcji nakładanych w praktyce powinny być wspierane przez określenie wspólnych okoliczności obciążających, które odzwierciedlają wagę popełnionego przestępstwa. Gdy wskutek danego naruszenia dochodzi do spowodowania śmierci lub poważnego uszkodzenia ciała, a elementy te nie wyczerpują same w sobie znamion przestępstwa, dane okoliczności można by uznać za obciążające. Podobnie jeżeli przestępstwo przeciwko środowisku powoduje znaczne i nieodwracalne lub długotrwałe szkody w całym ekosystemie, powinno to stanowić okoliczność obciążającą ze względu na wagę, w tym w przypadkach porównywalnych z ekobójstwem. Ponieważ istotną zachętę dla przestępców stanowi możliwość nielegalnego osiągnięcia zysków lub uniknięcia wydatków dzięki przestępstwom przeciwko środowisku, należy te elementy uwzględnić przy określaniu odpowiedniej wysokości sankcji w danym przypadku.
- (17) W przypadku gdy przestępstwa mają charakter ciągły, należy jak najszybciej położyć im kres. W przypadku gdy przestępcy uzyskali korzyści finansowe, korzyści te należy skonfiskować.

- (18) Niniejszą dyrektywę należy stosować, nie naruszając ogólnych przepisów i zasad krajowego prawa karnego dotyczących wydawania lub stosowania i wykonywania wyroków skazujących przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności danej sprawy.
- (19) Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące terminów przedawnienia, niezbędne, aby umożliwić im skuteczne przeciwdziałanie przestępstwom przeciwko środowisku, nie naruszając przepisów krajowych, w których nie określono terminów przedawnienia dla postępowania przygotowawczego, wnoszenia i popierania oskarżeń oraz egzekwowania.
- (20) Przewidziane w niniejszej dyrektywie obowiązki dotyczące ustanowienia sankcji karnych nie powinny zwalniać państw członkowskich z obowiązku ustanowienia w prawie krajowym sankcji administracyjnych i innych środków w odniesieniu do naruszeń ustanowionych w unijnym prawie ochrony środowiska.
- (21) Państwa członkowskie powinny jasno określić zakres egzekwowania prawa administracyjnego i karnego w odniesieniu do przestępstw przeciwko środowisku zgodnie z prawem krajowym. Stosując prawo krajowe transponujące niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby nakładanie sankcji karnych i administracyjnych było zgodne z zasadami Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym z zasadą *ne bis in idem*.

- (22) Ponadto organy sądowe i administracyjne w państwach członkowskich powinny mieć do dyspozycji szeroki wachlarz sankcji karnych i innych środków pozwalających na skuteczne i dostosowane do potrzeb reagowanie na różne rodzaje zachowań przestępczych.
- (23) Biorąc pod uwagę w szczególności mobilność sprawców niezgodnego z prawem postępowania objętego niniejszą dyrektywą, a także transgraniczny charakter przestępstw oraz możliwość prowadzenia transgranicznych postępowań przygotowawczych, państwa członkowskie powinny ustanowić jurysdykcję w celu skutecznego przeciwdziałania takiemu postępowaniu.
- (24) Przestępstwa przeciwko środowisku szkodzą przyrodzie i społeczeństwu. Zgłaszając przypadki naruszenia unijnego prawa ochrony środowiska, obywatele świadczą usługi w interesie publicznym i odgrywają kluczową rolę w ujawnianiu takich naruszeń i zapobieganiu im, a tym samym w dbaniu o dobro społeczeństwa. Osoby fizyczne mające kontakt z organizacją w kontekście działalności zawodowej często jako pierwsze dowiadują się o zagrożeniach lub szkodach dla interesu publicznego i środowiska. Osoby zgłaszające nieprawidłowości nazywa się sygnalistami. Potencjalni sygnaliści są często zniechęceni do zgłaszania swoich obaw lub podejrzeń z obawy przed odwetem. Osoby takie powinny korzystać ze zrównoważonej i skutecznej ochrony sygnalistów, określonej w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937⁹.
- (25) Również inne osoby mogą posiadać cenne informacje dotyczące potencjalnych przestępstw przeciwko środowisku. Mogą to być członkowie dotkniętej społeczności lub członkowie całego społeczeństwa biorący aktywny udział w ochronie środowiska. Takie osoby zgłaszające przestępstwa przeciwko środowisku, jak również osoby współpracujące przy ściganiu takich przestępstw powinny otrzymywać niezbędne wsparcie i pomoc w kontekście postępowania karnego, tak aby nie były pokrzywdzone ze względu na współpracę, lecz otrzymały wsparcie i pomoc. Osoby te należy także chronić przed nękaniami lub bezpodstawnym ściganiem za zgłaszanie takich przestępstw lub współpracę w postępowaniu karnym.

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii (Dz.U. L 305, s. 17).

- (26) Ponieważ przyroda nie może reprezentować siebie jako ofiary w postępowaniu karnym, do celów skutecznego egzekwowania członkowie zainteresowanej społeczności, zgodnie z jej definicją w niniejszej dyrektywie, uwzględniając art. 2 ust. 5 i art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus¹⁰, powinni mieć możliwość działania w imieniu środowiska jako dobra publicznego w zakresie ram prawnych państw członkowskich i z zastrzeżeniem odpowiednich przepisów procesowych.
- (27) Niedobór zasobów i uprawnień wykonawczych organów krajowych, które wykrywają przestępstwa przeciwko środowisku, prowadzą w ich sprawie postępowania przygotowawcze, wnoszą i popierają oskarżenia lub orzekają, stanowi przeszkodę w skutecznym zapobieganiu przestępstwom przeciwko środowisku i karaniu za nie. W szczególności niedobór zasobów może uniemożliwić organom podjęcie jakichkolwiek działań lub ograniczyć ich działania w zakresie egzekwowania prawa, pozwalając sprawcom uniknąć odpowiedzialności lub ponieść karę nieadekwatną do wagi przestępstwa. Należy zatem ustanowić minimalne kryteria dotyczące zasobów i uprawnień wykonawczych.
- (28) Skuteczne funkcjonowanie łańcucha egzekwowania prawa zależy od szeregu specjalistycznych umiejętności. Ponieważ złożoność wyzwań związanych z przestępstwami przeciwko środowisku oraz techniczny charakter takich przestępstw wymagają podejścia multidyscyplinarnego, niezbędny jest wysoki poziom wiedzy prawnej, technicznej wiedzy fachowej, jak również wysoki poziom wykształcenia i specjalizacji w obrębie wszystkich odpowiednich właściwych organów. Państwa członkowskie powinny zapewnić szkolenia odpowiednie do funkcji osób, które wykrywają przestępstwa przeciwko środowisku, prowadzą w ich sprawie postępowania przygotowawcze, wnoszą i popierają oskarżenia lub orzekają. Aby zmaksymalizować profesjonalizm i skuteczność łańcucha egzekwowania prawa, państwa członkowskie powinny również rozważyć przydzielenie wyspecjalizowanych jednostek dochodzeniowo-śledczych, prokuratorów i sędziów w sprawach karnych do zajmowania się sprawami karnymi dotyczącymi środowiska. W powszechnych sądach karnych mogłyby istnieć wyspecjalizowane izby sędziowskie. Wszystkim właściwym organom egzekwowania prawa należy udostępnić techniczną wiedzę fachową.

¹⁰ Europejska Komisja Gospodarcza ONZ (EKG ONZ), Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.

- (29) Aby zapewnić skuteczne egzekwowanie prawa, państwa członkowskie powinny udostępnić skuteczne narzędzia dochodzeniowo-śledcze w odniesieniu do przestępstw przeciwko środowisku, takie jak te, które istnieją w ich prawie krajowym w celu zwalczania przestępczości zorganizowanej lub innych poważnych przestępstw. Narzędzia te powinny obejmować między innymi przechwytywanie komunikatów, niejawną nadzór, w tym nadzór elektroniczny, dostawy kontrolowane, monitorowanie rachunków bankowych i inne finansowe narzędzia dochodzeniowe. Narzędzia te należy stosować zgodnie z zasadą proporcjonalności i z pełnym poszanowaniem Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Zgodnie z prawem krajowym stosowanie wspomnianych narzędzi dochodzeniowo-śledczych powinno być uzasadnione charakterem i wagą przestępstw będących przedmiotem danego postępowania przygotowawczego. Należy przestrzegać prawa do ochrony danych osobowych.
- (30) Aby zapewnić skuteczny, zintegrowany i spójny system egzekwowania prawa, obejmujący środki z zakresu prawa administracyjnego, cywilnego oraz karnego, państwa członkowskie powinny zorganizować wewnętrzną współpracę i komunikację między wszystkimi podmiotami w łańcuchu egzekwowania przepisów administracyjnych i karnych oraz między podmiotami odpowiedzialnymi za sankcje karne i naprawcze. Zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami państwa członkowskie powinny również współpracować za pośrednictwem agencji UE, w szczególności Eurojustu i Europolu, jak również z organami UE, w tym Prokuraturą Europejską (EPPO) i Europejskim Urzędem ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), w ich odpowiednich obszarach kompetencji.
- (31) Aby zapewnić spójne podejście do zwalczania przestępstw przeciwko środowisku, państwa członkowskie powinny przyjąć, opublikować i okresowo poddawać przeglądowi krajową strategię zwalczania przestępstw przeciwko środowisku, ustanawiając cele, priorytety oraz odpowiednie środki i potrzebne zasoby.

- (32) Aby skutecznie zwalczać przestępstwa, o których mowa w niniejszej dyrektywie, konieczne jest, by właściwe organy w państwach członkowskich gromadziły dokładne, spójne i porównywalne dane dotyczące skali przestępstw przeciwko środowisku i tendencji w ich zakresie, a także działań podejmowanych w celu zwalczania tych przestępstw oraz ich skutków. Dane te należy wykorzystywać do przygotowywania statystyk służących operacyjnemu i strategicznemu planowaniu działań z zakresu egzekwowania prawa, jak również do informowania obywateli. Państwa członkowskie powinny gromadzić i przekazywać Komisji odpowiednie dane statystyczne dotyczące przestępstw przeciwko środowisku. Komisja powinna regularnie oceniać i publikować wyniki na podstawie danych przekazywanych przez państwa członkowskie.
- (33) Dane statystyczne dotyczące przestępstw przeciwko środowisku gromadzone na mocy niniejszej dyrektywy powinny być porównywalne pomiędzy państwami członkowskimi i gromadzone na podstawie wspólnych minimalnych norm. W celu zapewnienia jednolitych warunków wdrażania niniejszej dyrektywy należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w celu określenia standardowego formatu przekazywania danych statystycznych. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011¹¹.
- (34) Obowiązki wynikające z niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla prawa Unii dotyczącego praw procesowych w postępowaniu karnym. Wdrażając niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie powinny zapewnić pełne przestrzeganie praw procesowych podejrzanych lub oskarżonych w postępowaniu karnym.

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

(35) Alternatywy – należy skreślić jedną opcję zgodnie z wyborem IRL:

[*brak uczestnictwa:*] Zgodnie z art. 1 i 2 oraz art. 4a ust. 1 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do TUE i do TFUE, bez uszczerbku dla art. 4 tego protokołu, Irlandia nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani jej nie stosuje. LUB

[*uczestnictwo:*] Zgodnie z art. 3 i art. 4a ust. 1 Protokołu nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonego do TUE i TFUE, Irlandia powiadomiła[, pismem z dnia ... r.,] o chęci uczestniczenia w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy.]

(37) Dyrektywę 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹² uzupełniono dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/123/WE¹³ o przepisy dotyczące przestępstw i sankcji w przypadku zrzutów substancji zanieczyszczających ze statków. Takie przestępstwa i sankcje powinny wchodzić w zakres niniejszej dyrektywy. W związku z tym, w przypadku państw członkowskich uczestniczących w stosowaniu niniejszej dyrektywy, należy odpowiednio zastąpić dyrektywę 2009/123/WE. **Jednak ze względu na spójność oraz z uwagi na fakt, że [niektóre] państwa członkowskie pozostaną związane dyrektywą 2009/123/WE, konieczne jest dalsze odwoływanie się do dyrektywy 2005/35/WE i do dyrektywy 2009/123/WE zmieniającej tę dyrektywę, w odniesieniu do przestępstw związanych ze zrzutami substancji zanieczyszczających ze statków.**

[(38) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i do TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej dyrektywy, a zatem nie jest nią związana ani jej nie stosuje.

¹² Dyrektywa 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji w przypadku naruszenia prawa (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 11).

¹³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/123/WE z dnia 21 października 2009 r. zmieniająca dyrektywę 2005/35/WE w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji w przypadku naruszenia prawa (Dz.U. L 280 z 27.10.2009, s. 52).

- (39) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, a mianowicie zapewnienie wspólnych definicji przestępstw przeciwko środowisku oraz dostępności skutecznych, odstraszających i proporcjonalnych sankcji karnych za poważne przestępstwa przeciwko środowisku, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na skalę i skutki niniejszej dyrektywy możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (40) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, w tym w zakresie ochrony danych osobowych, wolności wypowiedzi i informacji, wolności prowadzenia działalności gospodarczej, prawa do skutecznego środka odwoławczego i do rzetelnego procesu sądowego, domniemania niewinności i prawa do obrony, a także z zasadami legalności oraz proporcjonalności kar do czynów zabronionych pod groźbą kary oraz prawem do tego, aby nie być ponownie sądzonym ani karanym w postępowaniu karnym za ten sam czyn. Niniejsza dyrektywa służy zapewnieniu pełnego poszanowania tych praw i zasad i powinna być odpowiednio wdrażana,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszej dyrektywie ustanawia się minimalne przepisy dotyczące określania przestępstw i sankcji w celu skuteczniejszej ochrony środowiska.]

Artykuł 2

Definicje

1. Terminy użyte w niniejszej dyrektywie do celów zdefiniowania przestępstw wymienionych w art. 3 ust. 2 i 3 interpretuje się, w stosownych przypadkach, zgodnie z definicjami zawartymi w aktach prawnych, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. a) lub b).

2. Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się **ponadto następujące definicje:**

1) [...]

[...]

2) [...] ¹⁴[...] ¹⁵[...]

a) [...] „osoba prawna” oznacza każdy podmiot prawny posiadający taki status zgodnie z właściwym prawem krajowym, z wyjątkiem państw lub organów publicznych sprawujących władzę państwową oraz z wyjątkiem międzynarodowych organizacji publicznych;

[4) „zainteresowana społeczność” oznacza osoby, których dotyczą lub mogą dotyczyć przestępstwa, o których mowa w art. 3 lub 4. Do celów niniejszej definicji za zainteresowane uważa się osoby mające wystarczający interes lub utrzymujące, iż doszło do naruszenia prawa, jak również organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska i spełniające wszelkie proporcjonalne wymogi prawa krajowego;

5) „ofiara” ma znaczenie przypisane w art. 2 ust. 1 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE¹⁶.]

¹⁴ [...]

¹⁵ [...]

¹⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57–73).

Artykuł 3
Przestępstwa

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby czyny, o których mowa w ust. 2 i 3, stanowiły przestępstwo, jeżeli są bezprawne.

Do celów niniejszej dyrektywy czyn „bezprawny” oznacza czyn naruszający jedno z poniższych:

- a) przepisy Unii mające na celu realizację jednego z celów unijnej polityki w dziedzinie środowiska określonych w art. 191 ust. 1 TFUE;
- b) ustawę lub przepisy administracyjne państwa członkowskiego lub decyzję podjętą przez właściwy organ państwa członkowskiego, nadające skuteczność przepisom Unii, o których mowa w lit. a).

2. [...] Państwa członkowskie zapewniają, by następujące czyny, dokonane [...] umyślnie, stanowiły przestępstwa:

- a) zrzucanie, emisja lub wprowadzanie do powietrza, gleby lub wody takich ilości materiałów lub substancji lub promieniowania jonizującego, które powodują lub mogą spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody lub dla zwierząt lub roślin;
- b) wprowadzanie do obrotu, **wbrew zakazowi lub innemu wymogowi mającemu na celu ochronę środowiska, produktu, którego użycie na większą skalę powoduje uwolnienie, emisję lub wprowadzenie do powietrza, gleby lub wody takiej ilości materiałów lub substancji lub promieniowania jonizującego**, która [...] powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała dowolnej osoby lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, wody lub gleby, lub dla zwierząt lub roślin;

- c) produkcja, wprowadzenie do obrotu **lub udostępnianie** na rynku, **przywóz, wywóz** lub stosowanie substancji w postaci własnej, jako składniki mieszanin lub w wyrobach, w tym włączanie ich do wyrobów, jeżeli:
- (i) **czyn** [...] ten podlega ograniczeniom zgodnie z tytułem VIII i załącznikiem XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁷; lub
 - (ii) **czyn** [...] ten jest zakazany na podstawie tytułu VII rozporządzenia (WE) nr 1907/2006; lub
 - (iii) **czyn** [...] ten nie jest zgodny z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009¹⁸; lub
 - (iv) **czyn** [...] ten nie jest zgodny z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 528/2012¹⁹; lub

¹⁷ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1).

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1–50).

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych (Dz.U. L 167 z 27.6.2012, s. 1–123).

(v) **czyn** [...] ten wchodzi w zakres rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008²⁰; lub

(vi) **czyn** [...] ten jest zakazany na podstawie załącznika I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1021²¹,

i powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody lub dla zwierząt lub roślin;

ca) produkcja, stosowanie, składowanie, przywóz lub wywóz rtęci, związków rtęci i mieszanin rtęci i produktów z dodatkiem rtęci z naruszeniem wymogów określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/852, powodujące lub mogące spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody, lub dla zwierząt lub roślin;

d) w odniesieniu do wykonawcy przedsięwzięć, zdefiniowanego w art. 1 ust. 2 lit. b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE²²: wykonywanie przedsięwzięć, o których mowa w art. 1 ust. 2 list. a) i art. 4 ust. 1 i 2 oraz wymienionych w załączniku I lub II do tej dyrektywy [...] ²³, bez zezwolenia na inwestycję [...] i w sytuacji, gdy przedsięwzięcie powoduje lub może spowodować znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub [...] stanu wód, lub dla zwierząt lub roślin;

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1021 z dnia 20 czerwca 2019 r. dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 45).

²² **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1).**

²³ [...]

- e) zbieranie, transport, odzysk lub unieszkodliwianie odpadów, nadzór nad tymi działaniami oraz późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów, w tym działania podejmowane w charakterze sprzedawcy lub pośrednika (gospodarowanie odpadami), w przypadku gdy [...] **takie** postępowanie:
- (i) dotyczy odpadów niebezpiecznych w rozumieniu art. 3 pkt 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE²⁴ i **gdy odnosi się do ilości** większych niż nieznaczne;
- (ii) dotyczy odpadów innych niż określone w ppkt (i) i powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody lub dla zwierząt lub roślin;
- f) przemieszczanie odpadów w rozumieniu art. 2 pkt 35 rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady²⁵, jeżeli przemieszczanie **dotyczy** [...] ilości większych niż nieznaczne, bez względu na to, czy odbywa się w ramach jednego przemieszczenia czy kilku przemieszczeń, które zdają się być ze sobą powiązane;
- g) **w odniesieniu do właściciela – zdefiniowanego w art. 3 ust. 1 pkt 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1257/2013²⁶ – statku objętego zakresem stosowania tego rozporządzenia: recykling statku [...] ²⁷[...] bez spełnienia wymogów, o których mowa w art. 6 ust. 2 lit. a) tego rozporządzenia, gdzie zawarty jest obowiązek poddawania recyklingowi w zakładach recyklingu statków wymienionych w europejskim wykazie ustanowionym na mocy art. 16 tego rozporządzenia;**

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3–30).

²⁵ Rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie przemieszczania odpadów (Dz.U. L 190 z 12.7.2006, s. 1).

²⁶ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1257/2013 z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie recyklingu statków oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 i dyrektywę 2009/16/WE (Dz.U. L 330 z 10.12.2013, s. 1).**

²⁷ [...]

- h) zrzuty substancji zanieczyszczających pochodzących ze statków, o których mowa w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady²⁸ [...] na którymkolwiek z obszarów, o których mowa w art. 3 ust. 1 tej dyrektywy, **ze statków objętych zakresem stosowania art. 3 ust. 2 tej dyrektywy. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do sytuacji opisanych w [...] art. 5 tej dyrektywy.** Niniejszy ustęp [...] nie ma **również** zastosowania do przypadków o **mniejszym znaczeniu**, w których **popelniony czyn** [...] nie powoduje pogorszenia jakości wody, chyba że powtarzające się przypadki [...] o **mniejszym znaczeniu łącznie** powodują pogorszenie jakości wody, **którego nie powodują indywidualnie**;

²⁸ Dyrektywa 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie zanieczyszczenia pochodzącego ze statków oraz wprowadzenia sankcji w przypadku naruszenia prawa (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 11–21).

i) [...] eksploatacja lub [...] **zamknięcie** instalacji, w której prowadzona jest działalność niebezpieczna lub w której przechowywane lub stosowane są niebezpieczne substancje, [...] lub [...] **mieszanki, gdy taki czyn i taka niebezpieczna działalność, substancja lub mieszanka wchodzi** [...] w zakres dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE²⁹ [...] **lub** dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE³⁰ [...] ³¹ i **gdy taki czyn** [...] powoduje lub może powodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody, lub dla zwierząt lub roślin; *[Jeżeli dyrektywa zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) oraz dyrektywę Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów zostanie przyjęta przed niniejszą dyrektywą, ppkt (i) należy zastąpić przestępstwem objętym zakresem stosowania tej dyrektywy.]*

ia) budowa, eksploatacja i demontaż instalacji, jeżeli taka czynność i taka instalacja wchodzi w zakres stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE³² oraz jeżeli taka czynność powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody, lub dla zwierząt lub roślin;

²⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca, a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE Tekst mający znaczenie dla EOG (Dz.U. L 197 z 24.7.2012, s. 1–37).

³⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17–119).

³¹ [...]

³² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/30/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa działalności związanej ze złożami ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach morskich oraz zmiany dyrektywy 2004/35/WE (Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 66–106).

- j) wytwarzanie, produkcja, przetwarzanie, obsługa, wykorzystywanie, posiadanie, przechowywanie, transport, przywóz, wywóz lub usuwanie materiałów **lub substancji promieniotwórczych, gdy taka czynność lub takie materiały lub substancja wchodzi** [...] w zakres stosowania dyrektywy Rady 2013/59/Euratom³³ [...] **lub** dyrektywy Rady 2014/87/Euratom³⁴ [...] ³⁵ **oraz jeżeli taka czynność** [...] powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody, lub dla zwierząt lub roślin;
- k) pobór wód powierzchniowych lub podziemnych w **rozumieniu dyrektywy 2000/60/WE**³⁶, który powoduje lub może powodować znaczną szkodę dla stanu lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych lub dla stanu ilościowego jednolitych części wód podziemnych;
- l) zabijanie, niszczenie, pozyskiwanie, posiadanie, sprzedaż lub oferowanie do sprzedaży okazu lub okazów gatunków dzikiej fauny lub flory wymienionych w załącznikach IV [...] **lub** V (gdy gatunki z załącznika V podlegają takim samym środkom jak środki przyjęte dla gatunków z załącznika IV) do dyrektywy Rady 92/43/EWG³⁷ oraz gatunków, o których mowa w art. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE³⁸, z wyjątkiem przypadków, gdy postępowanie dotyczy nieznacznej ilości takich okazów;

³³ Dyrektywa Rady 2013/59/Euratom z dnia 5 grudnia 2013 r. ustanawiająca podstawowe normy bezpieczeństwa w celu ochrony przed zagrożeniami wynikającymi z narażenia na działanie promieniowania jonizującego oraz uchylająca dyrektywy 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom i 2003/122/Euratom (Dz.U. L 13 z 17.1.2014, s. 1–73).

³⁴ Dyrektywa Rady 2014/87/Euratom z dnia 8 lipca 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2009/71/Euratom ustanawiającą wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych (Dz.U. L 219 z 25.7.2014, s. 42–52).

³⁵ [...]

³⁶ **Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, str. 1–73).**

³⁷ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7–50).

³⁸ Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7–25).

- m) handel okazami gatunków dzikiej fauny lub flory, ich częściami lub pochodnymi wymienionymi w załącznikach A i B do rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97³⁹, z wyjątkiem przypadków gdy postępowanie takie dotyczy nieznacznej liczby takich okazów;
- n) wprowadzanie na rynek Unii [...] nielegalnie pozyskanego drewna lub produktów **wytworzonych z takiego drewna z naruszeniem zakazów i obowiązków określonych w art. 4 ust. 1** [...] rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010⁴⁰, z wyjątkiem przypadków, w których czyn ten dotyczy nieznacznej ilości; *[Jeżeli rozporządzenie w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 995/2010 zostanie przyjęte wcześniej niż niniejsza dyrektywa, lit. n) należy zastąpić przestępstwem w zakresie art. 3 tego rozporządzenia.]*
- o) każde postępowanie, które powoduje pogorszenie stanu siedliska **lub niepokojenie gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II lit. a) dyrektywy Rady 92/43/EWG**⁴¹ na terenie chronionym w rozumieniu art. 6 ust. 2 tej dyrektywy [...] ⁴², jeżeli to pogorszenie **lub niepokojenie** jest znaczne. **Siedlisko na terenie chronionym oznacza siedlisko gatunku, w którego przypadku określony obszar sklasyfikowano – zgodnie z art. 4 ust. 1 lub 2 dyrektywy 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady**⁴³ – jako obszar specjalnej ochrony, lub siedlisko przyrodnicze lub siedlisko gatunku, w którego przypadku określony teren wskazano – zgodnie z art. 4 ust. 4 dyrektywy Rady 92/43/EWG – jako specjalny obszar ochrony lub w którego przypadku określony teren wskazano – zgodnie z art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 92/43/EWG – jako teren mający znaczenie dla Wspólnoty;

³⁹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz.U. L 61 z 3.3.1997, s. 1).

⁴⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (Dz.U. L 295 z 12.11.2010, s. 23–34).

⁴¹ **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).**

⁴² [...]

⁴³ Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

- p) **wprowadzanie na terytorium Unii, wprowadzanie do obrotu, utrzymywanie, hodowla, transport, wykorzystywanie, wymiana, zezwalanie na rozmnażanie, wzrost lub uprawę, uwalnianie do środowiska lub rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii, o ile:**
- (i) dane postępowanie narusza ograniczenia określone w art. 7 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014⁴⁴ **oraz powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody, lub dla zwierząt lub roślin;**
 - (ii) dane postępowanie narusza warunek zezwolenia wydanego na podstawie art. 8 lub upoważnienia udzielonego na podstawie art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 i powoduje lub może spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób lub znaczną szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody, lub dla zwierząt lub roślin;
- q) produkcja, wprowadzanie do obrotu, przywóz, wywóz [...] **lub** wykorzystywanie [...] substancji zubożających warstwę ozonową, określonych w art. 3 pkt 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009⁴⁵ **lub produkcja, wprowadzanie do obrotu, przywóz lub wywóz produktów i urządzeń zawierających takie substancje lub od nich uzależnionych; [Jeżeli przed przyjęciem niniejszej dyrektywy zostanie przyjęte rozporządzenie w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1005/2009, lit. q) należy zastąpić przestępstwem objętym zakresem stosowania tego rozporządzenia.]**

⁴⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35).

⁴⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową (Dz.U. L 286 z 31.10.2009, s. 1–30);

- r) [...] wprowadzanie do obrotu, przywóz, [...] wykorzystywanie [...] [...] lub uwalnianie fluorowanych gazów cieplarnianych określonych w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014⁴⁶ lub **wprowadzanie do obrotu lub przywóz produktów i urządzeń, które zawierają takie gazy lub których działanie jest od nich uzależnione. [Jeżeli przed przyjęciem niniejszej dyrektywy zostanie przyjęte rozporządzenie w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych zmieniające dyrektywę 2019/1937 i uchylające rozporządzenie (WE) nr 517/2014, lit. r) należy zastąpić przestępstwem objętym zakresem stosowania tego rozporządzenia.]**

3. [...] Państwa członkowskie zapewniają, aby czyny, o których mowa w ust. 2 [...] lit. a), b), c), **ca)** [...], e), f), h), i), **ia)**, j), k), **l)**, m), n), **o)**, [...] q), r), również stanowiły przestępstwo, jeżeli były skutkiem co najmniej rażącego niedbalstwa.

4. [...] **Aby ocenić**, czy szkoda lub prawdopodobna szkoda jest znaczna [...] w **znaczeniu** ust. 2 lit. a)–**d)**, lit. e) ppkt **(ii)**, lit. i), **ia)**, j), k) i lit. p) ppkt **(i)** oraz **(ii)**, uwzględnia się, w stosownych przypadkach, co najmniej jeden z poniższych elementów:

a) stan wyjściowy środowiska dotkniętego szkodą;

b) to, czy szkoda występuje przez długi, średni, czy też krótki okres;

[...]

c) [...] rozprzestrzenianie się szkody;

d) [...] odwracalność szkody.

⁴⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 842/2006 (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 195–230).

5. [...] Aby ocenić, czy dana działalność może spowodować szkodę dla jakości powietrza, jakości gleby lub jakości wody **lub stanu** wód, lub dla zwierząt lub roślin[...] w **znaczeniu** ust. 2 lit. a)–d), lit. e) ppkt (ii), lit. i), **ia**), j), k) i lit. p) ppkt (i) oraz (ii), **uwzględnia się, w stosownych przypadkach, co najmniej jeden z poniższych elementów:**

- a) kwestię, czy postępowanie dotyczy działalności, która jest uważana za ryzykowną lub niebezpieczną **dla środowiska lub zdrowia ludzkiego i** czy wymaga upoważnienia, którego nie uzyskano lub nie przestrzegano;
- b) stopień, w jakim przekroczono wartości, parametry lub limity określone w [...] **jednym z aktów prawnych wymienionych w ust. 1 lit. a) lub b)** lub w upoważnieniu wydanym na prowadzenie danej działalności;
- c) to, czy materiał lub substancję sklasyfikowano jako niebezpieczne, stwarzające zagrożenie lub w inny sposób wskazano jako szkodliwe dla środowiska lub zdrowia ludzkiego.

6. [...] Aby ocenić, czy ilość jest nieznaczna lub większa niż nieznaczna [...] w **znaczeniu** ust. 2 lit. e) ppkt (i), lit. f), l), m), n), **uwzględnia się, w stosownych przypadkach, co najmniej jeden z poniższych elementów:**

- a) liczbę przedmiotów będących przedmiotem przestępstwa;
- b) stopień, w jakim przekroczono [...] próg regulacyjny, wartość lub inny obowiązkowy parametr **przewidziany w jednym z aktów wymienionych w ust. 1 lit. a) lub b)**;
- c) stan ochrony danych gatunków fauny lub flory;
- d) koszt naprawy szkód w środowisku, **jeśli można go wyrazić liczbowo.**

Artykuł 4

Podżeganie, pomocnictwo oraz usiłowanie

1. Państwa członkowskie zapewniają, by podżeganie do popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 2[...], **dokonywanych umyślnie**, pomocnictwo w ich popełnieniu oraz usiłowanie ich popełnienia podlegały karze jako przestępstwa.
2. Państwa członkowskie przyjmują środki niezbędne do zapewnienia, by **umyślne** usiłowanie popełnienia któregośkolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 3 ust. 2[...] lit. a), b), c), **ca**), [...], e), f), h), i), **ia**), j), k), m), n), lit. p) ppkt **(i) oraz (ii)**, lit. q), r) [...] podlegało karze jako przestępstwo.

[Artykuł 5]

Kary w przypadku osób fizycznych

1. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4, podlegały skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom karnym.
2. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by przestępstwa, o których mowa w art. 3, podlegały karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej dziesięciu lat, o ile powodują lub mogą spowodować śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osób.
3. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by przestępstwa, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. a)–j), n), q), r), podlegały karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej sześciu lat.
4. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by przestępstwa, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. k), l), m), o), p), podlegały karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze co najmniej czterech lat.

5. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by osoby fizyczne, które dopuściły się przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, mogły podlegać dodatkowym karom lub środkom obejmującym:
- a) obowiązek przywrócenia środowiska do stanu poprzedniego w określonym terminie;
 - b) grzywny;
 - c) czasowe lub stałe pozbawienia dostępu do finansowania publicznego, w tym do procedur przetargowych, dotacji i koncesji;
 - d) pozbawienie możliwości kierowania zakładami tego samego rodzaju, jaki wykorzystano do popełnienia przestępstwa;
 - e) cofnięcie zezwoleń i upoważnień do prowadzenia działalności, która doprowadziła do popełnienia przestępstwa;
 - f) czasowy zakaz ubiegania się o urząd wybieralny lub publiczny;
 - g) krajową lub ogólnounijną publikację orzeczenia sądowego dotyczącego wyroku skazującego lub wszelkich zastosowanych sankcji lub środków.

Artykuł 6

Odpowiedzialność osób prawnych

1. Państwa członkowskie zapewniają, by osoby prawne mogły podlegać odpowiedzialności za przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4, jeśli przestępstwa te zostały popełnione na ich korzyść przez jakąkolwiek osobę zajmującą pozycję kierowniczą w strukturze osoby prawnej, działającą indywidualnie lub jako członek organu osoby prawnej, w oparciu o:
- a) prawo do reprezentowania osoby prawnej;

- b) uprawnienia do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej;
 - c) uprawnienia do sprawowania kontroli w strukturach osoby prawnej.
2. Państwa członkowskie zapewniają również, by osoby prawne mogły podlegać odpowiedzialności w przypadku, gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby, o której mowa w ust. 1, umożliwił popełnienie przestępstwa, o którym mowa w art. 3 i 4, na korzyść danej osoby prawnej, przez osobę pozostającą pod jej zwierzchnictwem.
3. Odpowiedzialność osób prawnych na podstawie ust. 1 i 2 nie wyklucza postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym, które są sprawcami, podżegaczami lub pomocnikami w popełnianiu przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4.

Artykuł 7

Sankcje wobec osób prawnych

1. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności na mocy art. 6 ust. 1 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom.
2. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by sankcje lub środki w odniesieniu do osób prawnych odpowiedzialnych zgodnie z art. 6 ust. 1 za przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4, obejmowały:
- a) grzywny karne lub grzywny niemające charakteru karnego;
 - b) obowiązek przywrócenia środowiska do stanu poprzedniego w określonym terminie;
 - c) pozbawienie prawa do korzystania ze świadczeń publicznych lub pomocy publicznej;
 - d) czasowe pozbawienie dostępu do finansowania publicznego, w tym do procedur przetargowych, dotacji i koncesji;

- e) czasowy lub stały zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
- f) cofnięcie zezwoleń i upoważnień do prowadzenia działalności, która doprowadziła do popełnienia przestępstwa;
- g) umieszczenie pod nadzorem sądowym;
- h) sądowy nakaz rozwiązania;
- i) tymczasowe lub trwałe zamknięcie zakładów i urządzeń wykorzystanych do popełnienia przestępstwa;
- j) zobowiązanie przedsiębiorstw do wprowadzenia systemów należytej staranności w celu zwiększenia zgodności z normami środowiskowymi;
- k) publikację orzeczenia sądowego dotyczącego wyroku skazującego lub wszelkich zastosowanych sankcji lub środków.

3. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by osoba prawna pociągnięta do odpowiedzialności na mocy art. 6 ust. 2 podlegała skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom lub środkom.
4. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by przestępstwa, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. a)–j), n), q), r), podlegały karze grzywnien, których górna granica wynosi nie mniej niż 5 % całkowitego światowego obrotu osoby prawnej [/przedsiębiorstwa] w roku obrotowym poprzedzającym decyzję nakładającą grzywnę.
5. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by przestępstwa, o których mowa w art. 3 ust. 1 lit. k), l), m), o), p), podlegały karze grzywnien, których górna granica wynosi nie mniej niż 3 % całkowitego światowego obrotu osoby prawnej [/przedsiębiorstwa] w roku obrotowym poprzedzającym decyzję nakładającą grzywnę.

6. Państwa członkowskie przyjmują środki w celu zapewnienia, by przy podejmowaniu decyzji o odpowiedniej wysokości grzywny zgodnie z ust. 1 uwzględniono nielegalne zyski osiągnięte w wyniku przestępstwa oraz roczny obrót osoby prawnej.

Artykuł 8

Okoliczności obciążające

O ile następujące okoliczności nie należą dotychczas do znamion przestępstw, o których mowa w art. 3, państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by w odniesieniu do odpowiednich przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, następujące okoliczności można było uznać za okoliczności obciążające:

- a) przestępstwo spowodowało śmierć lub poważne uszkodzenie ciała osoby;
- b) przestępstwo spowodowało zniszczenie ekosystemu lub nieodwracalną bądź długotrwałą znaczną szkodę w ekosystemie;
- c) przestępstwo zostało popełnione w ramach organizacji przestępczej w rozumieniu decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW⁴⁷;
- d) przestępstwo wiązało się z wykorzystaniem dokumentów fałszywych lub przerobionych;
- e) przestępstwo popełnił urzędnik publiczny w ramach wykonywania obowiązków;
- f) sprawca dopuścił się wcześniej podobnych naruszeń prawa ochrony środowiska;
- g) przestępstwo spowodowało lub miało spowodować, bezpośrednio lub pośrednio, osiągnięcie znacznych korzyści finansowych lub uniknięcie znacznych wydatków;

⁴⁷ Decyzja ramowa Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej (Dz.U. L 300 s. 42).

- h) zachowanie sprawcy powoduje odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną środowisku naturalnemu, ale sprawca nie wypełnia obowiązku podjęcia działań zaradczych na podstawie art. 6 dyrektywy 2004/35/WE⁴⁸;
- i) sprawca nie udziela pomocy organom kontroli i innym organom ścigania, gdy jest to wymagane zgodnie z prawem;
- j) sprawca aktywnie utrudnia inspekcje, kontrole celne lub czynności w ramach postępowania przygotowawczego lub zastrasza świadków lub skarżących lub ingeruje w ich działania.

Artykuł 9

Okoliczności łagodzące

Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by w odniesieniu do odpowiednich przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, następujące okoliczności można było uznać za okoliczności łagodzące:

- a) sprawca przywraca przyrodę do poprzedniego stanu;
- b) sprawca udziela organom administracyjnym lub sądowym informacji, których organy te nie byłyby w stanie uzyskać w inny sposób, a ułatwiających im:
 - (i) ujawnienie lub pociągnięcie do odpowiedzialności karnej pozostałych sprawców;
 - (ii) znalezienie dowodów.

⁴⁸ Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56–75).

Artykuł 10
Zabezpieczenie i konfiskata

Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by w stosownych przypadkach ich właściwe organy mogły zabezpieczać lub konfiskować zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/42/UE⁴⁹ zarówno korzyści pochodzące z przestępstw, o których mowa w niniejszej dyrektywie, jak i narzędzia służące lub mające służyć do popełnienia lub przyczynienia się do popełnienia takich przestępstw.

Artykuł 11
Terminy przedawnienia w odniesieniu do przestępstw

1. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu ustanowienia terminu przedawnienia umożliwiającego prowadzenie postępowań przygotowawczych, wnoszenie i popieranie oskarżeń, przeprowadzanie rozpraw sądowych i wydawanie orzeczeń w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, w dostatecznie długim okresie po ich popełnieniu, w celu skutecznego ścigania takich przestępstw.
2. Państwo członkowskie przyjmuje niezbędne środki w celu umożliwienia prowadzenia postępowań przygotowawczych, wnoszenie i popieranie oskarżeń, przeprowadzania rozpraw sądowych i wydawania orzeczeń sądowych:
 - a) w przypadku przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, podlegających maksymalnej sankcji w wymiarze co najmniej dziesięciu lat pozbawienia wolności, przez okres co najmniej dziesięciu lat od momentu popełnienia przestępstwa, gdy przestępstwa te są karalne;
 - b) w przypadku przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, podlegających maksymalnej sankcji w wymiarze co najmniej sześciu lat pozbawienia wolności, przez okres co najmniej sześciu lat od momentu popełnienia przestępstwa, gdy przestępstwa te są karalne;

⁴⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/42/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie zabezpieczenia i konfiskaty narzędzi służących do popełnienia przestępstwa i korzyści pochodzących z przestępstwa w Unii Europejskiej (Dz.U. L 127 z 29.4.2014, s. 39)

- c) w przypadku przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, podlegających maksymalnej sankcji w wymiarze co najmniej czterech lat pozbawienia wolności, przez okres co najmniej czterech lat od momentu popełnienia przestępstwa, gdy przestępstwa te są karalne.
3. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 państwa członkowskie mogą ustanowić termin przedawnienia krótszy niż dziesięć lat, ale nie krótszy niż cztery lata, pod warunkiem że bieg przedawnienia może zostać przerwany lub zawieszony w przypadku określonych działań.
4. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki umożliwiające wykonanie:
- a) kary pozbawienia wolności w przypadku przestępstwa podlegającego maksymalnej sankcji w wymiarze co najmniej dziesięciu lat pozbawienia wolności, nałożonej w następstwie prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo, o którym mowa w art. 3 i 4, przez okres co najmniej dziesięciu lat od daty prawomocnego wyroku skazującego;
- b) kary pozbawienia wolności w przypadku przestępstwa podlegającego maksymalnej sankcji w wymiarze co najmniej sześciu lat pozbawienia wolności, nałożonej w następstwie prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo, o którym mowa w art. 3 i 4, przez okres co najmniej sześciu lat od daty prawomocnego wyroku skazującego;
- c) kary pozbawienia wolności w przypadku przestępstwa podlegającego maksymalnej sankcji w wymiarze co najmniej czterech lat pozbawienia wolności, nałożonej w następstwie prawomocnego wyroku skazującego za przestępstwo, o którym mowa w art. 3 i 4, przez okres co najmniej czterech lat od daty prawomocnego wyroku skazującego.

Okresy te mogą obejmować przedłużenie terminu przedawnienia wynikające z jego przerwania lub zawieszenia.

Artykuł 12

Jurysdykcja

1. Każde państwo członkowskie przyjmuje niezbędne środki w celu określenia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, w przypadku gdy:
 - a) przestępstwo popełniono w całości lub w części na jego terytorium;
 - b) przestępstwo popełniono na pokładzie statku lub samolotu zarejestrowanego w danym państwie lub pływającego pod jego banderą;
 - c) szkoda nastąpiła na jego terytorium;
 - d) sprawca jest jego obywatelem lub osobą mającą w nim miejsce zwykłego pobytu.
2. Państwo członkowskie informuje Komisję w przypadku gdy podejmie decyzję o rozszerzeniu zakresu swojej jurysdykcji na przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4, które popełniono poza jego terytorium, jeżeli:
 - a) przestępstwo popełniono na korzyść osoby prawnej mającej siedzibę na jego terytorium;
 - b) przestępstwo popełniono przeciwko jego obywatelowi lub osobie mającej w nim miejsce zwykłego pobytu;
 - c) przestępstwo spowodowało poważne zagrożenie dla środowiska na jego terytorium.

W przypadku gdy przestępstwo, o którym mowa w art. 3 i 4, podlega jurysdykcji więcej niż jednego państwa członkowskiego, państwa te współpracują w celu ustalenia, które państwo członkowskie będzie prowadzić postępowanie karne. W stosownych przypadkach oraz zgodnie z art. 12 decyzji ramowej Rady 2009/948/WSiSW⁵⁰ sprawę kieruje się do Eurojustu.

⁵⁰ Decyzja ramowa Rady 2009/948/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie zapobiegania konfliktom jurysdykcji w postępowaniu karnym i w sprawie rozstrzygania takich konfliktów (Dz.U. L 328 z 15.12.2009, s. 42).

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. c) i d), państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by wykonywanie ich jurysdykcji nie było uzależnione od warunku, że oskarżenie może zostać wniesione wyłącznie w następstwie zawiadomienia przez państwo, w którym popełniono przestępstwo.

Artykuł 13

Ochrona osób, które zgłaszają przestępstwa przeciwko środowisku lub pomagają w prowadzeniu postępowania przygotowawczego

1. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by ochrona przyznana na podstawie dyrektywy (UE) 2019/1937 miała zastosowanie do osób zgłaszających przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4 niniejszej dyrektywy.
2. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by osoby zgłaszające przestępstwa, o których mowa w art. 3 i 4 niniejszej dyrektywy, oraz dostarczające dowodów lub w inny sposób współpracujące przy prowadzeniu postępowań przygotowawczych w sprawie takich przestępstw, lub wnoszeniu i popieraniu oskarżeń lub orzekaniu w ich sprawie otrzymały niezbędne wsparcie i niezbędną pomoc w kontekście postępowania karnego.

Artykuł 14

Prawo zainteresowanej społeczności do udziału w postępowaniu

Państwa członkowskie zapewniają, by zgodnie z ich krajowym systemem prawnym członkowie zainteresowanej społeczności mieli odpowiednie prawa do udziału w postępowaniach dotyczących przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4, na przykład jako strona cywilna.

Artykuł 15

Prewencja

Państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania, takie jak kampanie informacyjne i uświadamiające oraz programy badawcze i edukacyjne, aby zmniejszyć ogólną liczbę przestępstw przeciwko środowisku, zwiększyć świadomość społeczną i zmniejszyć ryzyko, że ludność stanie się ofiarą przestępstwa przeciwko środowisku. W stosownych przypadkach państwa członkowskie działają we współpracy z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.

Artykuł 16

Zasoby

Państwa członkowskie zapewniają, aby organy krajowe, które wykrywają przestępstwa przeciwko środowisku, prowadzą postępowania przygotowawcze w ich sprawie lub wnoszą i popierają oskarżenia lub orzekają w ich sprawie, dysponowały wystarczającą liczbą wykwalifikowanego personelu oraz wystarczającymi zasobami finansowymi, technicznymi i technologicznymi, niezbędnymi do skutecznego pełnienia swoich funkcji związanych z wdrażaniem niniejszej dyrektywy.

Artykuł 17

Szkolenia

Bez uszczerbku dla niezależności sądów oraz różnic w organizacji sądownictwa w Unii państwa członkowskie zwracają się do podmiotów odpowiedzialnych za szkolenie sędziów, prokuratorów, funkcjonariuszy policji, pracowników wymiaru sprawiedliwości i pracowników właściwych organów uczestniczących w postępowaniach karnych i postępowaniach przygotowawczych o organizowanie w regularnych odstępach czasu specjalistycznych szkoleń pod kątem celów niniejszej dyrektywy i odpowiednich do funkcji pełnionych przez zaangażowanych pracowników i zaangażowane organy.

Artykuł 18
Narzędzia dochodzeniowe

Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki w celu zapewnienia, by skuteczne narzędzia dochodzeniowo-śledcze, takie jak wykorzystywane w sprawach dotyczących przestępczości zorganizowanej lub innych poważnych przestępstw, były również dostępne do celów prowadzenia postępowań przygotowawczych lub wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw, o których mowa w art. 3 i 4.

Artykuł 19
Koordinacja i współpraca między właściwymi organami w państwie członkowskim

Państwa członkowskie przyjmą niezbędne środki w celu ustanowienia odpowiednich mechanizmów koordynacji i współpracy na szczeblu strategicznym i operacyjnym pomiędzy wszystkimi właściwymi organami zaangażowanymi w zapobieganie przestępstwom przeciwko środowisku i ich zwalczanie. Mechanizmy takie mają na celu co najmniej:

- a) zapewnienie wspólnych priorytetów i zrozumienia relacji między egzekwowaniem prawa karnego i administracyjnego;
- b) wymianę informacji do celów strategicznych i operacyjnych;
- c) konsultacje w poszczególnych postępowaniach przygotowawczych;
- d) wymianę najlepszych praktyk;
- e) pomoc dla europejskich sieci organów wymiaru sprawiedliwości zajmujących się sprawami związanymi ze zwalczaniem przestępstw przeciwko środowisku i powiązanych naruszeń prawa;

i mogą przyjąć formę wyspecjalizowanych organów koordynacyjnych, protokołów ustaleń między właściwymi organami, krajowych sieci egzekwowania prawa oraz wspólnych działań szkoleniowych.

Artykuł 20
Strategia krajowa

1. Do dnia *[OP – please insert the date – within one year after the entry into force of this Directive]* państwa członkowskie ustanawiają, publikują i wdrażają krajową strategię zwalczania przestępstw przeciwko środowisku, która obejmuje co najmniej następujące kwestie:
 - a) cele i priorytety polityki krajowej w tym obszarze przestępstw;
 - b) role i obowiązki wszystkich właściwych organów zaangażowanych w zwalczanie tego rodzaju przestępstw;
 - c) sposoby koordynacji i współpracy między właściwymi organami;
 - d) wykorzystanie prawa administracyjnego i cywilnego w celu zwalczania naruszeń związanych z przestępstwami objętymi zakresem stosowania niniejszej dyrektywy;
 - e) niezbędne zasoby oraz sposób wspierania specjalizacji pracowników organów ścigania;
 - f) procedury i mechanizmy regularnego monitorowania i oceny osiągniętych wyników;
 - g) pomoc uzyskaną od europejskich sieci zajmujących się sprawami bezpośrednio związanymi ze zwalczaniem przestępstw przeciwko środowisku i powiązanych naruszeń prawa.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby strategię poddawano przeglądowi i aktualizowano w regularnych odstępach czasu, nie dłuższych niż 5 lat, na podstawie podejścia opartego na analizie ryzyka, w celu uwzględnienia istotnych zmian i tendencji oraz związanych z nimi zagrożeń odnoszących się do przestępstw przeciwko środowisku.

Artykuł 21

Gromadzenie danych i statystyka

1. Państwa członkowskie gromadzą dane statystyczne w celu monitorowania skuteczności swoich systemów zwalczania przestępstw przeciwko środowisku.
2. Dane statystyczne, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej następujące elementy:
 - a) liczbę zgłoszonych przypadków przestępstw przeciwko środowisku;
 - b) liczbę przeprowadzonych postępowań przygotowawczych w sprawach dotyczących przestępstw przeciwko środowisku;
 - c) średni czas trwania postępowań przygotowawczych w sprawach karnych dotyczących przestępstw przeciwko środowisku;
 - d) liczbę wyroków skazujących za przestępstwa przeciwko środowisku;
 - e) liczbę osób fizycznych skazanych i ukaranych za przestępstwa przeciwko środowisku;
 - f) liczbę osób prawnych ukaranych za przestępstwa przeciwko środowisku lub równoważne przestępstwa;
 - g) liczbę oddalonych spraw sądowych dotyczących przestępstw przeciwko środowisku;
 - h) rodzaje i wysokość sankcji nałożonych za przestępstwa przeciwko środowisku, w tym w podziale na kategorie przestępstw przeciwko środowisku zgodnie z art. 3.
3. Państwa członkowskie zapewniają regularną publikację skonsolidowanego przeglądu swoich danych statystycznych.
4. Państwa członkowskie corocznie przekazują Komisji dane statystyczne, o których mowa w ust. 2, w standardowym formacie ustalonym zgodnie z art. 22.
5. Komisja regularnie publikuje sprawozdanie na podstawie danych statystycznych przekazanych przez państwa członkowskie. Sprawozdanie publikuje się po raz pierwszy trzy lata po ustaleniu standardowego formatu, o którym mowa w art. 22.

Artykuł 22

Uprawnienia wykonawcze

1. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów wykonawczych ustanawiających standardowy format przekazywania danych, o którym mowa w art. 21 ust. 4. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 23 ust. 2.
2. Do celów przekazywania danych statystycznych standardowy format zawiera następujące elementy:
 - a) wspólną klasyfikację przestępstw przeciwko środowisku;
 - b) wspólne rozumienie jednostek obliczeniowych;
 - c) wspólne rozumienie etapów postępowania (postępowanie przygotowawcze, oskarżenie, proces) w postępowaniach dotyczących przestępstw przeciwko środowisku;
 - d) wspólny format sprawozdań.

Artykuł 23

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku gdy komitet nie wyda żadnej opinii, Komisja nie przyjmuje projektu aktu wykonawczego i stosuje się art. 5 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 24
Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia *[OP – please insert the date – within 18 months after entry into force of the Directive]*. Niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję. Sposób dokonywania takiego odniesienia określany jest przez państwa członkowskie.
2. Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego, przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 25
Ocena i sprawozdawczość

1. Do dnia *[OP – please insert the date - two years after the transposition period is over]* Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w którym ocenia, w jakim zakresie państwa członkowskie przyjęły środki niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania tego sprawozdania.
2. *Co dwa lata od dnia [OP – please insert the date one year after the transposition period is over]* państwa członkowskie przesyłają Komisji w terminie trzech miesięcy sprawozdanie zawierające podsumowanie wdrożenia i działań podjętych zgodnie z art. 15–17, 19 i 20.

3. Do dnia *[OP – please insert the date – five years after the transposition period is over]* Komisja przeprowadza ocenę skutków niniejszej dyrektywy i przedkłada sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Państwa członkowskie przekazują Komisji informacje niezbędne do przygotowania tego sprawozdania.

Artykuł 26

Uchylenie dyrektywy 2008/99/WE

Dyrektywa 2008/99/WE zostaje zastąpiona w odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich dotyczących terminu transpozycji tej dyrektywy do prawa krajowego. W odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą odesłania do dyrektywy ramowej 2008/99/WE traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy. W odniesieniu do państw członkowskich, które nie są związane niniejszą dyrektywą, pozostają one związane dyrektywą 2008/98/WE.

Artykuł 27⁵¹

Stosowanie dyrektywy 2005/35/WE

Dyrektywa 2009/123/WE [...] **zostaje zastąpiona** w odniesieniu do państw członkowskich [...] **związanych** niniejszą dyrektywą [...] **bez uszczerbku dla zobowiązań tych państw członkowskich dotyczących terminu transpozycji tej dyrektywy do prawa krajowego.** **W odniesieniu do państw członkowskich związanych niniejszą dyrektywą odesłania do dyrektywy ramowej 2009/123/WE traktuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy.** **W odniesieniu do państw członkowskich, które nie są związane niniejszą dyrektywą, pozostają one związane dyrektywą 2009/123/WE zmieniającą dyrektywę 2005/35/WE.**

⁵¹ Zmieniony tekst art. 27 został zaproponowany przez prezydencję we współpracy ze Służbą Prawną Rady. Nie jest on elementem częściowego podejścia ogólnego.

Artykuł 28

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 29

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca/Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodnicząca/Przewodniczący]